

VIŠE OD 600 POTPISA

ZA SMENU

upravnika Narodnog pozorišta

Dejana Savića

MORA DA ODE

Zašto nije umetnički ćutati, da li se oni koji su podigli glas i traže ostavku Dejana Savića, upravnika Narodnog pozorišta, plaše, kakva su njihova očekivanja uoči štrajka, nadaju li se da do toga ipak neće doći i da će upravnik prepustiti čelno mesto sposobnijem, kako su doživeli etiketiranje u medijima da su deo političke igre, u kakvim uslovima rade,

*za Danas
govore i pišu*

rediteljka **Tatjana Mandić Rigonat** i
glumci/ce: **Branko Bane Vidaković,**
Nada Šargin, **Olga Odanović,** **Vanja Ejduš,** **Dušanka Glid Stojanović,**
Nebojša Dugalić.

Drama u Drami

1. ČIN

Upravni odbor Narodnog pozorišta na 33. sednici 23. maja 2018. bez konsultacije sa v. d. direktora Drame Željkom Hubačem, a na predlog upravnika NP Dejana Savića, donosi odluku o prenameni sredstava koja su predviđena za realizaciju usvojenog repertoara Drame, što za posledicu ima pomeranje predstave „Nečista krv“ sa 2018. na 2019. godinu, čime se u jubilarnoj 150-oj sezoni stvara produkcijska pauza od skoro sedam meseci.

Hubač u dopisu broj 4873, od 8. juna 2018. koji upućuje UO, upozorava na štetne posledice ove odluke, objašnjava njen uticaj na repertoar Drame i moli članove UO da „zajedničkim snagama pokušamo da nađemo neko kreativno rešenje koje će uvažiti potrebu za kontinuitetom u produkciji Drame“.

Upravni odbor nikada nije zvanično odgovorio na ovaj dopis.

2. ČIN

U intervjuu koji je dao listu „Politika“ 13. oktobra 2018, Hubač izjavljuje da je Drama nakon četiri godine uspešnog rada, više od 100 nagrada, intenzivne saradnje sa teatrima u regionu i Evropi, u ovoj godini dobila najmanji budžet za produkciju u poslednje četiri godine, na nivou sredstava koja srodni teatri u regionu dobijaju za jednu predstavu, a da će u jubilarnoj sezoni, nakon premijere „Balkanskog špijuna“, sledeću premijeru, umesto početkom novembra, kako je planirano, imati u najboljem slučaju tek početkom aprila, što će se odraziti pogubno na ukupan repertoar i u narednoj sezoni.

15. oktobra Dejan Savić uručuje Hubaču rešenje o razrešenju, uz obrazloženje da je „neophodna promena u umetničkom smislu i drugačiji dramski repertoar Narodnog pozorišta“ a na mesto direktora Drame postavlja Juga Radivojevića.

3. ČIN

Više od 30 članova Drame 18. oktobra organizuju KZŠ „u znak protesta zbog bahatosti uprave NP na čelu sa upravnikom Dejanom Savićem“, tražeći njegovu smenu i „reispitivanje razloga za smenu Željka Hubača“. Moto protesta je „Nije umetnički čutati!“ Podršku pružaju strukovna udruženja, veliki broj uglednih umetnika iz zemlje i inostranstva (u ovom trenutku preko 600). Broj učesnika protesta se svakoga dana uvećava da bi u ovom trenutku dostigao više od 80 procenata članova ansambla Drame i veliki broj zaposlenih. Tokom KZŠ stiže informacija da je Jug Radivojević dao ostavku na mesto direktora Drame.

Ministar kulture i informisanja izjavljuje da prati situaciju u Pozorištu i da čeka izveštaj UO da bi reagovao. Savić tvrdi da je UO konstatovao da je radio po zakonu. UO konstatuje da su „iscrpljene sve teme povodom aktuelne situacije u NP“. Kabinet premijerke Ane Brnabić izjavljuje da je UO prva adresa za rešavanje ovog problema, te da će se, ako posle određenog vremena članovi Odbora ne uspeju da se dogovore, premijerka uključiti i pomoći, koliko god je to u njenoj moći.

4. ČIN

Na vanrednoj izbornoj Skupštini SINGLUS-a, sindikata glumaca koji okuplja i učesnike u produkciji predstave, 27. 10. 2018. jednoglasno je izglasano novo rukovodstvo. Sindikat je 30. 10. 2018. uputio dopis UO, u kojem se traži uvid u dokumenta od javnog značaja koja bi dokazala nesavesno i po ugled Narodnog pozorišta štetno poslovanje. Na sastanku zakazanom od strane Uprave 1. 11. 2018, predstavnici SINGLUS-a predali su upravniku, predsedniku UO i članici Umetničkog saveta iste zahteve, zajedno sa tekstom Ostavke, za koju Dejan Savić ima rok od 7 dana da potpiše (do 6. 11. 2018, u 22h). Ukoliko ne odgovori u zadatom roku, uslediće (zakonski) štrajk upozorenja, a ukoliko ni to ne urodi plodom, sledi obustava rada članova Drame kao i zaposlenih u ostalim sektorima, članova SINGLUS-a.

5. ČIN

????

MEĐUČIN

Sve vreme drame u Drami NP Dejan Savić tvrdi da je „otvoren za svaki vid saradnje“ a za učesnike protesta kaže da ih vode lični interesi, da iz njih stoje „lideri opozicije“ i „bivši komesari u kulturi“. Za međunarodnu strukovnu podršku radu Drame insinuirao da je antisrpska. Devalvira uspehe umetnika izjavama da su ostvareni neprincipijelnim lobiranjem. Kaže da su „mnoge predstave koje su izašle u poslednje četiri godine imale kratak vek“ a nijedna nije skinuta sa repertoara. Tvrdi da nikakav nedostatak materijalnih sredstava nije razlog za pauzu u produkciji 2018. jer je budžet za 2019. na raspolaganju od januara! Nakon više od mesec dana rekonstrukcije svečano otvara salu Velike scene u kojoj je od 10 fiksnih redova u parteru renovirano samo šest. Iako je Pozorište u 2017. godini vratilo sredstva namenjena za rekonstrukciju fasade u budžet, kaže da fasada nije mogla ranije da bude rekonstruisana...

Nije umetnički čutati

Olga Odanović, glumica

Radimo bez kiseonika

– Mi se borimo da bismo radili u Narodnom pozorištu u normalnim, ljudskim uslovima pošto oni ne postoje. I to mnogo dugo traje. Dugo godina se o tome čuti i priča uglavnom po hodnicima i jako sam srećna što su moje kolege odlučile da prekinu tišinu i što su spremni da se izbere do kraja u interesu nacionalnog teatra – kaže glumica Olga Odanović. Ona nikako ne može da razume, kako kaže, jednu stvar, a to je da čovek koji vidi da kuća ne funkcioniše onako kako bi trebalo ništa ne preduzima.

– Pa, pogledajte sva druga gradska pozorišta u Beogradu, Beogradsko dramsko, Atelje, uđite u njihove sale, u njihove garderobe, u njihove toalete, u funduse gde se drže kostimi. Milina je da uđete u takvu zgradu, radost da tu igrate predstavu. Mi nemamo nikakve uslove. Radimo bez kiseonika, to vam odgovorno tvrdim. Ja sam u junu mesecu htela da padnem u nesvest na Maloj sceni koja nije pipnuta godinama, gde nemate vazduha, gde se smrad širi po hodnicima. Imam nagon za povraćanjem dok igram, pa je li to ljudski? U frizeraju ljudi godinama kukaju da nemaju sušere, da nemaju ukosnice. To možda zvuči banalno, ali mi bez tih stvari ne možemo da funkcionišemo. Da li je normalno da se ne počisti ispod već pomenute Male scene i da pacovi prolaze hodnicima po Narodnom pozorištu, treba li svi da se razbolimo? – pita se Olga Odanović. Prema njenim rečima, smena Željka Hubača je bila samo inicijalna kapisla da se otvori Pandorina kutija i pokuljaju problemi koji su se godinama taložili i potiskivali.

„**Da li je normalno da se ne počisti ispod Male scene i da pacovi prolaze hodnicima po Narodnom pozorištu, treba li svi da se razbolimo?**“

– Mnogo dugo se čuti. Ja sve razumem, ljudi se i plaše, ali šta mi možemo da izgubimo. Ne možemo ništa, možemo samo da dobijemo – smatra Odanović. Upitana da li se iznenadila što upravnik ne želi da podnese ostavku kaže:

– To je legitimno, ali ja ne bih mogla da uđem u zgradu Narodnog pozorišta, a da znam da me ansambl neće.

Odanović kaže da zbog situacije u Narodnom pozorištu često plače i da se naročito loše osećala nedavno kada je 150. jubilarni put igrala „Ministarku“.

– Te večeri sam se osećala užasno. Smatrala sam da predstava ne treba da se igra. Nisam želela da učestvujem u otvaranju Velike scene koja uopšte nije renovirana. Kakve su to budalaštine i neistine, kakve su to manipulacije, o čemu se tu radi? Da izlazimo na scenu i pravimo se da je sve okej, a ništa nije okej. Da stvaramo privid da sve funkcioniše potpuno normalno, da se igranju predstave? Pa, ne mogu da se igranju. Evo, dramske predstave se sigurno neće igrati ukoliko upravnik ne podnese ostavku do 6. novembra. Mi ćemo biti strpljivi i istrajaćemo. Ne radi se o ovom trenutku. Ja za tri-četiri godine idem u penziju, ali valjda je Narodno pozorište kuća od nacionalnog značaja, valjda to ostaje Beogradu, našoj kulturi, valjda se borimo za bolju budućnost naših mlađih kolega. Dejan Savić zaista ima dovoljno godina da se ponaša pristojno prema ljudima koji rade u ovoj kući. Zar nije ljudski da kaže izvinite, ja odlazim – zaključuje Olga Odanović. ▲

Branko Bane Vidaković, glumac

Ne očekujem ništa od upravnika nego od ministra kulture

– Ja sam u jednom gostovanju na televiziji, da bi ljudi shvatili šta nam se desilo, rekao da je to kao da je fudbalska reprezentacija stigla do svetskog prvenstva sa jednim trenerom, a onda je on posle tog velikog uspeha smenjen i na njegovo mesto je doveden drugi čovek. Tako smo i prošli na svetskom prvenstvu. Zbog toga apelujem, da se to ne dogodi u 150. jubilarnoj sezoni – ističe glumac Branimir Bane Vidaković. Upitan za trenutnu atmosferu u nacionalnom teatru odgovara:

– Naravno, svi su utučeni. Nama cilj nije da ne radimo nego da igramo i 150. sezonu odlično dovršimo, ali su ljudi nerasporeženi jer vide da se to pretvara u političku igrariju, što nam uopšte nije bila ideja.

Što se tiče eventualnih predviđanja narednog poteza upravnika Dejana Savića, Vidaković kaže da od njega ne očekuje ništa posebno.

– Imam utisak da je on rešio da tera mak na konac i da ignoriše deo zaposlenih koji imaju primedbe.

Primedbi je mnogo, ali je trenutno u žiži medijske pažnje samo deo njih, a i te je, podseća Vidaković, pokrenuo upravnik smenom direktora Drame Željka Hubača na početku jubilarne sezone.

– Prema dosadašnjem ponašanju upravnika mislim da on smatra da je reč o grupici izmanipulisanih umetnika, a to je smešno, jer ta grupica nosi repertoar Drame. U to ćete se uveriti ako pogledate ko se potpisao.

Foto: FoNet

Očekujem da će se najzad Vlada i resorni ministar oglasiti i pomoći nam – konstatuje Vidaković. Na pitanje da li ga je iznenadilo što upravnik Narodnog pozorišta Dejan Savić nije hteo da podnese ostavku, sagovornik Danasa odgovara da jeste zato što njegovu ostavku zahteva većina glumaca Drame.

– Na njegovom mestu ja bih to ozbiljnije razmotrio. Ali on, eto, ide na taktiku da sve prebaci na politički nivo, što je posebno uvredljivo. Mi ne možemo da utičemo na kadriranje u Narodnom pozorištu, ali želimo ministru da skrenemo pažnju da je na početku 150. jubilarne sezone Drami smanjen budžet, pa povećan kad se pojavilo ime zamenika. Mi nismo želeli da jubilarna sezona bude upropaštena nekim privatnim afinitetima ili neafinitetima upravnika prema zaposlenima već da se ta sezona koju je Hubač spremio prepusti njemu da je realizuje. Ovako, ušli smo u sezonu bez direktora Drame, sa skelama na pozorištu, s gomilom nerešenih pitanja i sa upravnikom koji se pravi nevešt – konstatuje Vidaković. Upitan plaši li se da će priču Narodnog pozorišta kao i fantome iz Hercegovacke prekriti mrak, odgovara da je sasvim razumljivo da to jeste najveći strah.

– Već imamo iskustva sa tim. Znate, ovde se još nije desilo da neko preduzme odgovornost za svoje greške. Tako ova vlast i vlada, tako što se u nizu smenjuju afere i ljudi u gomili toga zaborave šta se desilo. Postoji strah da je ovo sve medijski gurnuto pod tepih, što je odličan teren da se sve zataška. Zato i apelujemo na ministra da to ne dozvoli – zaključuje Branko Bane Vidaković. ▲

Tanja Mandić Rigonat,
rediteljka

Da li je Dejan Savić institucija vredna 150 godina?

Nije umetnički čutati i pustiti da strah postavlja granice između života i pozorišne scene. Baš kao kad stvaramo predstave pa analiziramo dramsko delo, likove i situacije i bivamo duboki ili površni, istiniti ili lažni, profesionalni do poslednjeg atoma ili šmiranti, možemo da se postavimo i prema događajima vezanim za kuću u kojoj radimo i stvaramo. Možemo da biramo saučestvovanje u destrukciji pozorišta zajedno sa upravnikom Dejanom Savićem ili da činimo sve da se urušavanje Narodnog pozorišta zaustavi. Vođeni elementarnim umetničkim nagonom a to je potreba za stvaranjem, za kreacijom, za prepoznavanjem dobra i zla, odabrali smo da govorimo i činimo sve što možemo da se ne stidimo pred svim onim velikanima koji su stvarali u Narodnom pozorištu, i pred onim što pozorište kao fenomen jeste. A ono je od kad postoji bilo savest i podsvest čovečanstva, ogledalo vremena i čoveka, agora u kojoj se postavljaju suštinska pitanja o smislu života i sudbine čoveka i društva. I zato je protest „Nije umetnički čutati“ čin vrhunske odgovornosti prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti a ne čin politikanstva kako ga Dejan Savić kvalifikuje boreći se za ostanak u upravničkoj fotelji a protiv istaknutih umetnika Drame Narodnog pozorišta, saradnika Drame, i svih drugih koji ih podržavaju. Proglas „Nije umetnički čutati“ do sada je potpisalo preko 600 umetnika i poštovalaca umetničkih postignuća Drame Narodnog pozorišta.

Možda javnosti nije dovoljno poznato da je Drama Narodnog pozorišta, sa repertoarom koji čini dve trećine celokupnog repertoara pozorišta, temelj i srce te institucije kulture. Da se svakog meseca na sceni Raša Plaović odigra 30 predstava a na Velikoj sceni koju delimo sa Operom i Baletom, najmanje 12. Nije dovoljno poznato i da Drama broji 77 zaposlenih (glumci, reditelji, dramaturzi, inspicijenti, organizatori, sufleri...), da smo najmanji umetnički sektor, i da smo 10 posto od ukupnog broja zaposlenih u pozorištu. I da kad smo na terenu umetnosti, brojke (koliko nas se buni protiv Dejana Savića i njegovog vođenja pozorišta pravo u sunovrat) nisu presudne, nego ko su ličnosti koje kažu Nije umetnički čutati. A to kažu umetnici koji ne prihvataju strah kao korektiv istinitosti i koji preuzimaju vrhunski čin odbrane umetničke supstance koju Dejan Savić svojim postupcima i ukupnim upravljanjem ugrožava.

Nije umetnički čutati zbog smene v. d. direktora Drame Željka Hubača. Direktora Drame po statutu pozorišta postavlja upravnik. I gledano iz te vizure ništa nije sporno u smeni Ž. Hubača osim što je to čin umetničke lobotomije Drame. U protekle četiri godine Drama je postigla neosporan umetnički uzlet i preporod. Uspeši su potvrđeni kroz želju publike da gleda pred-

stave i često ih nagrađuje stajacim ovacijama, kroz visoko vrednovanje predstava u stručnoj kritici i kroz 109 osvojenih nagrada na domaćim i međunarodnim festivalima. Na godišnjim listama najboljih predstava, naše su predstave. Postali smo široko vidljivi i u regionu zbog estetike, zbog različitih rediteljskih poetika, hrabre potrage za savremenim scenskim izrazom. Sloboda je postojala kao preduslov svakog istinskog stvaralaštva. Zbog te i takve slobode i dogodile su se četiri sjajne sezone. U obrazloženju smene Željka Hubača, upravnik kaže da je pozeleo da promeni vizuru repertoara drame. Vizuru uspeha estetski i društveno relevantnog repertoara!? Hubača je smenio posle intervjua koji je dao za dnevni list Politika, u kojem je postavio pitanje gde su pare za repertoar Drame u jubilarnoj sezoni. Zašto su oduzete Drami i Drama ostavljena u jubilarnoj sezoni bez premijere do aprila? Kako su Savić i UO procenili da je to dobro za Narodno pozorište? Mnogo je tih „zašto“ vezanih za Dejana Savića na različitim nivoima i ta mnogobrojna „zašto“ postavljamo kao životno i profesionalna bitna, jer ako mi ne branimo našu profesiju, ko će je braniti od nasrtaja arogancije, neprofesionalizma, neodgovornosti.

Nije nam prihvatljivo da Dejan Savić ostane upravnik, a da Željko Hubač bude kažnjen za sve uspehe i za javnu reč, profesionalnu, a ne prostačku. Sramno je da institucija koja slavi 150 godina od postanka dočekuje jubilej u skelama zbog nesposobnosti uprave koja nije na vreme sprovela sve neophodne postupke i radove kako bi kuća blistala za takav jubilej kao što repertoar Drame blista. Ne pristajemo da na čelu kuće bude čovek koji nema poštovanje prema njoj ali koji izjavljuje u medijima da je on institucija! U medijima govori neistine da iza protesta Nije umetnički čutati stoji opozicija i da smo mi izvođači radova skrivene opozicione volje, dakle da nemamo autentičan glas, htenja, da smo lutke kroz koje drugi govore... Glumce su nekad sahranjivali izvan groblja kao nedostojne članove zajednice, izopštavali su ih u smrti kao kužne. Danas upravnik Narodnog pozorišta, svim silama težeći da ostane u Nušićevoj stolici, proglašava umetnike marionetama, naivnim, zabludelim, nesposobnim da razaznaju u čije ime govore. On u toj psihomatrici providnog politikanstva ide toliko daleko da u podršci koju smo dobili od kolega iz regiona vidi elemente zavere. Mi podršku jesmo dobili iz svih sredina na čijim scenama smo nastupali i to zbog kvaliteta i umetničkog prepoznavanja, a ne loših namera umetnika iz Hrvatske, Slovenije, BiH, Makedonije, Mađarske, Crne Gore. Potura u svojim intervjuima međunarodnu i opozicionu zaveru protiv sebe, protiv Srbije, Dejan Savić? Koliko čovek daleko može da ode u vlastohleplju? On omalovažava i naše nagrade podmećući priču da su dobijene Hubačevim marifetlicama sa žirijima, a ne da su zaslužene. Šta reći na to osim Ostavka. ▲

Nada Šargin, glumica

Radiš, gineš, dobijaš nagrade...

– Kad vam umetnici odgovore na pitanje zašto se bave umetnošću svi od reda kažu: zbog istine, zbog duha, zbog lepote. Da bi se do toga suštinski došlo čovek mora da raširi svest i pogleda prvo sebe, da bude samokritičan i moralan. Ja ne znam koga to treba da se plašim? Zla? O, da, zlo je moćno, ali su i istrajnost i istina. Znae, skoro sam prijateljici rekla: Čoveče, da je rat, bar bih znala ko mi je neprijatelj, a ovako – rijalitiji, neodgovorni ljudi na pozicijama, ovi s interesima. Mora se dići glas. Mi smo ga podigli. Ne plašim se... – tvrdi glumica Nada Šargin. Ona ističe da je krajnje vreme da naš narod shvati da može, mora i da je dužan da se buni čim nešto ne valja, da je to pravo svakog.

– Mi po običaju sačekamo da stvar metastazira. Uglavnom nas je sramota od onoga što rade drugi ali takvi sebe vide kao sposobne igrače. Katkad je i nama ispod časti da se petljamo sa tim i takvima, a u stvari samo im dajemo vremena da osnaže. I onda, pošto nadležni ne kontrolišu te ljude i pošto ne obavljaju odgovorno svoje funkcije, kad kap prelje čašu, vi imate

Dejan Savić kaže da iza nas i mene stoji nekakva politika. A ja se gnušam tih varijanti – ja ti sredim, ti mi središ, partija mi sredi i gle vidi kako smo mi sposobni, kakvi smo mi igrači

protest, pa štrajk. Štrajk Drame počinje uskoro, ako se stvari ne reše. Dejan Savić kaže da iza nas i mene stoji nekakva politika. A ja se gnušam tih varijanti – ja ti sredim, ti mi središ, partija mi sredi i gle vidi kako smo mi sposobni, kakvi smo mi igrači – kaže Šargin, dodajući da takvih igrača ima i među političarima i među umetnicima. Sumirajući aktuelnu situaciju ona se pita koji priznati umetnik je podržao Dejana Savića, dodajući „da to nešto govori“.

– Početak sezone sa zatvorenim Velikom scenom zbog otprilike promenjenih pet redova sedišta, skele na fasadi. Ko to

i zašto na taj način i tako nepametno posluje, zar se ne gradi leti? Tehnika u nacionalnom teatru se konstantno žali, tonci, šminka, dok se uprava bavi šminkanjem fasade. Uzimate Drami novac za njenu jubilarnu 150. sezonu da u njoj nema premijeru do aprila... Ne idem političkom linijom, ni burazerskom, i ne dozvoljavam da mi neko kači te atribute. Verovatno ne može da veruje da neko dolazi do rezultata radom i trudom. Ljudi koji preleću iz stranke u stranku bez stida verovatno i misle da svi rade kao oni – konstatuje Šargin.

Ona kaže da joj nije namera da sebe predstavi kao čistunicu i da se kao takva samoreklamira, ali tvrdi da je situacija u Narodnom pozorištu skandalozna.

– Nije to moje pozorište, nego svakog građanina i svakog umetnika koji je tu radio kao spoljni saradnik i svakog umetnika koji će tu raditi ili neće raditi. Zaposlenje znači da ti tu privređuješ i radiš i za opšte dobro. A zašto se uspeh kažnjava? Zašto se menja nešto što je priznato? Sad ispada da smo mi te silne nagrade sami sebi dodeljivali i u Hrvatskoj i u Bosni. Pa kakav čovek to može da izjavi? Radiš, gineš, dobijaš nagrade i onda ti neko kaže da iza tebe stoji politika i interes i da sam sebi dodeljuješ poslove i nagrade. Pokušava da te oblati, ponizi, kazni. Verovatno zato što smetaš... – zaključuje Nada Šargin. ▲

Nebojša Dugalić, glumac

Kao da svaki uspeh potvrđuje koliko neko drugi ne radi

– Kako je moguće da Narodno pozorište u 150. godišnjici ne počne sezonu u oktobru, kako je moguće da ne postoji nijedna dramska premijera u narednih sedam meseci? Smena direktora Drame sa toliko potvrđenih uspeha i rezultata čudno koincidira s trenutkom kada je on rekao da sedam meseci nemamo nikakvu produkciju i to samo zato što su na volšeban način sredstva za nju prenamenjena. Po kojoj zakonskoj osnovi se to desi? Na to nema odgovora u jubilarnoj 150. sezoni – kaže glumac Nebojša Dugalić. On podseća na već toliko puta ponovljen broj od 109 nagrada koliko je nacionalni teatar dobio u poslednjih 20 godina.

– Ovde imate stalno jedan princip kažnjavanja uspeha, kao da svaki uspeh potvrđuje onoliko koliko neko drugi ne radi – skreće pažnju Dugalić i tvrdi da protest dela zaposlenih u Narodnom pozorištu nije nastao preko noći nego da se nezadovoljstvo akumuliralo.

– Ovo sad je samo kap koja je prelila čašu. Strašni su uslovi u kojima radimo. Posle predstave ne možemo da dobijemo maramice za skidanje šminke, kada je po-

Ovakav skandal bi negde bio dovoljan za smenu cele garniture Ministarstva kulture, a kamoli direktora nacionalne institucije

Nastavak na IV strani

Glumce su nekad sahranjivali izvan groblja kao nedostojne članove zajednice, izopštavali su ih u smrti kao kužne. Danas upravnik Narodnog pozorišta, svim silama težeći da ostane u Nušićevoj stolici, proglašava umetnike marionetama, naivnim, zabludelim, nesposobnim da razaznaju u čije ime govore

Nastavak sa III strane

trebno scenski spremite umetnike za veću ansambl dramu, šminkeri nemaju osnovna sredstva, ne mogu da nabave šminku, ubruse, sapuna nema u garderobama. Bezbroj puta smo posredstvom normalne procedure stavljali na sve ovo primedbe, ali smo kao odgovor uvek dobijali besmislene razloge tipa čekamo javnu nabavku, kao da niko u ovoj državi to ne radi i kao da se njima ne treba baviti na vreme – ukazuje Nebojša Dugalić. Prema njegovim rečima, zaposleni i saradnici Pozorišta su se mnogo puta sami snalazili i od svog novca kupovali ono što im je potrebno da bi igrali predstavu i utoliko je bitnije što su se konačno pobunili.

– Mislim da je benefit ovakvog podizanja glasa pre svega da se stavi do znanja da ubuduće neće proći takva vrsta neodgovornog ponašanja prema kući, takvog neodgovornog urušavanja jedne od najvažnijih institucija u zemlji. Moraće da bude jasno da će se, posle ovakvog jednog puta, u svakom sledećem koraku ovakvi glasovi mnogo brže i konkretnije podizati na svaku vrstu ogrešenja o zakon, o repertoar, o umetnički kredibilitet ljudi koji stvaraju u Narodnom pozorištu. Moramo da budemo sigurni da će čovek koji bude došao na čelo kuće biti časna osoba i da će imati ozbiljan umetnički kredibilitet, da neće u 200. godini Narodnog pozorišta prenameniti novac namenjen produkciji repertoara. Ne znam da li ste to ikada dogodilo u istoriji. Ovakav skandal bi negde bio dovoljan za smenu cele garniture Ministarstva kulture, a kamoli direktora nacionalne institucije – zaključuje Nebojša Dugalić.

rišta mnogo lošiji nego što bi u 21. veku mogao i morao da bude. Da nam jedan od bifea liči na železničku stanicu. Da isti kostim u kome igram već 17 godina nikako da se obnovi. A aplauz je ipak bio ogroman. I umetnost se ipak desila. A zatim, maestro upravnik jednog dana odlučio da i to ukine. Da ukine ono što tamo najviše valja. A to je repertoar. Da promeni vizuru dramskog repertoara. A pre svega našu veru da ipak MOŽE. Maestralno pogrešan potez jednog maestra. Nije znao da je strah od ubijanja vere jednog umetnika jači od njegovog straha da se pobuni. Na sreću, tih umetnika nije bilo malo, iako smo prozvani šačicom nezadovoljnih građana iza kojih stoji politička opozicija koja ne može da pređe cenzus. Nema tu te i takve politike koju želi da nam priljepe. Razlozi su isključivo ljudski i umetnički. Iako za sve može da se kaže da je politika, verovatno i jeste na neki način, ali ne u našem kontekstu i našim motivima. Dugo postoje problemi u kući. Počeli smo čak i da izbegavamo da odlazimo u naš pozorišni klub jer tamo susrećemo nepoznata lica koja su tu svratila da se zagreju pre odlaska na splavove. Jedne godine igrala sam predstavu 13. januara. Popela sam se na piće nakon predstave i zanemela. Oko nas slavila se Srpska nova godina. A slavila je gomila nama nepoznatih ljudi i osećala sam se kao uljez na noćnom splavu. A nekada su tu glumci pozorišta slavili zajedno Srpsku novu godinu. Sada nije bilo glumaca osim nas nekoliko iz predstave koja se igrala to večer. Ko je to dopustio?! Krade se, a nikom ništa. Kaže, glumci lažu. Nailazim na neprijatne komentare publike po toaletima, na primer, „Sramota, ovo je Narodno pozorište“. Nisam se nijednog momenta zapitala da li je sve ovo uzaludno, jer koja je poenta da na mikrofonima na sceni glasno ispitujemo stvarnost ako stvarnost nemo posmatramo i bučno trepćemo. A najužasnije od svega su uvrede upravnika nakon dizanja našeg glasa. Direktor drame je, „nameštao sam sebi nagrade“ iako se doskora taj isti upravnik ponosio istim. Baš je ružno i tužno sve to. I, umesto da sada spremamo novu predstavu i radujemo se tome, mi većinom sve svoje vreme trošimo na ovu borbu. Sve nas je više, pridružuju nam se i ostali članovi Drame, organizatori, obučari, šminkeri. Verujem da ima još mnogo nezadovoljnih, ali se iz nekog razloga plaše

”

Plače mi se kad čujem da su kolege na gostovanju smeštene u hotel sa buvama. Da smo na prestižni festival MESS u Sarajevo poslati sa pogrešnim plakatom za drugu predstavu i izvodom iz kritike predstave istog imena koja se igrala početkom 20. veka

da reaguju. Nikog ne osuđujem samo se nadam da će oni koji treba da nas čuju, čuti i reagovati. Ideju štrajka smo odlagali, jer smatramo da, uprkos svemu, treba da radimo i da igramo. Kulturno smo se obratili javnosti, digli glas sa činjenicama i istinom, trudeći se da ne budemo lični niti ostrašćeni. Štrajk je mera na koju zakonski imamo pravo i koja je ekstremna kao legitiman izraz nezadovoljstva u demokratskom društvu. Dakle, naš sledeći korak je štrajk ukoliko se ne ispuni naš zahtev, a to je ostavka Dejana Savića kao i propitivanje smene Željka Hubača. Taj zahtev je potkrepljen mnoštvom razloga koje smo toliko puta ponovili da nije umetnički sad ih sve ponovo nabrajati.

”

Ja sam sasvim sigurna da će vlada i ministar i svi koji mogu da pomognu shvatiti da je sada taj trenutak

”

Mi smo poistovećeni sa našom publikom i zajedničkom teškom egzistencijom, ne sa politikom i novcem

”

Dejan Savić 6. novembra do 22 časa ima priliku da ode kao gospodin

Dušanka Glid Stojanović, glumica

Prolog i epilog bez činova

Ovo je drama u drami. Ali neka radosna. Puna nekog spokojnog mira oko ishoda. Ovo je oda radosti što se mene tiče. Do stojanstvena. Ljudi su se ujedinili suštinski. Ovo je kraj jednog vremena.

Čak i da se ništa ne dogodi, nikada više neće biti isto. A dogodiće se! Jer je sve rasvetljeno...

Reflektor je osvetlio mračne strane lošeg poslovanja i ružnog ponašanja prema ljudima. Trošenja novca građana Srbije, zapuštenosti zgrade i zaposlenih iznurenih malim zaradama, strahovlade, ucena i šovinizma, srozavanja samopoštovanja, zapošljavanja bez morala i umetničkih prioriteta i kredibiliteta... Svi zanati koji čine mehanizam pozorišta su u ovome. Dozlogrdilo je ljudima.

Eto, to je prolog.

A epilog je: Dejan Savić 6. novembra do 22 časa ima priliku da ode kao gospodin. A ako ne, nastupa štrajk i to je to. 150. godišnjica će biti obeležena mnogo višim ciljem za nas umetnike.

Ničija demonstracija moći i politička pozadina neće uplašiti ljude. I neće nas sprečiti da se bavimo svojim poslom neometano. Vođeno lošom upravom goodinama. Gospodin Dejan Savić je na jedan način i žrtva svih prethodnika ali se dugo i grčevito drži tog položaja i koristi ga za sebe i svoje najbliže saradnike. A sada se izložio nažalost neracionalno. Uključujući stare metode zastrašivanja zaposlenih. Zapravo, naglim otpuštanjem, smenama lančanim.

To više naprosto ne radi. Raskrinkan je. Vrlo čudno za tako proračunatog čoveka.

Da pravi tako kobne greške u poslovanju, a da je sam napravio niz propusta koje su advokati obrazložili. Jer samo inferioran čovek je bahat i agresivan.

Gospodin Savić je srce tog ansambla, to jest Dramu pokušao da okleveta da iza nas stoji politika i želja za novcem. Pa, svako ko prati pozorište može videti ko su ti ljudi koji su potpisnici u proglasu. I da se seti njihovog rada. I godina i godina kontinuiranih većih ili manjih uspeha ali vidljivih napora. Godinama unazad kroz svoje intervjuve skrećem pažnju, ukazujući kako bi pozorište trebalo da bude. Zbog uzdizanja svesti i otvaranja velikih tema i istine i brutalnosti i mraka i tuge i nesreće i perversije međuljudskih odnosa o kome pozorište govori... i nadasve lepote i istine i moći žive reči.

„Umetnost mora biti kao sekira za smrznuto more u nama.“ E, sada će biti otopljen ta santa leda.

A oružje će uzeti viša instanca da obnovimo pozorište i unutra i spolja.

Da dobijemo operativne, pametne i poštene ljude kojima treba pet godina novog kontinuiteta da ujedine ansamble, da zaposle potentne i moderne ljude. Da ih se niko ne plaši, da novac od republike potroše isključivo i samo na pozorište, da sve bude čisto kao apoteka, da bude prijatno kao kod kuće.

Da imamo restoran koji ne drže neki grozni burazeri koji puštaju lošu muziku.

Da nastupe humanizam i renesansa koje nismo doživeli. A da se odvija u baroku na najsavremeniji način. Mi smo poistovećeni sa našom publikom i zajedničkom teškom egzistencijom, ne sa politikom i novcem. Ovo nije optimizam, ovo je moja budućnost u koju verujem da nikada više neće biti isto. Nema više žalopojki da je neko drugi kriv. Dugo smo izdržali represiju, a sada je vreme za akciju. I ja sam sasvim sigurna da će vlada i ministar i svi koji mogu da pomognu shvatiti da je sada taj trenutak. Sve vreme je propušteno ako se ne desi SAD! Verujem da vide da smo mi ozbiljni ljudi koji ne žele amatere i birokrate i doušnike i činovnike da im vrediđu dostojanstvo stečeno godinama vrednog rada. Maestro će morati da ode u godini jubileja jer je to za mene lično jedino slavlje.

Da Hubač ostane i dovrši započeto. Maestro odlazi i ministarstvo daje operativnog i sposobnog čoveka. Da pred narod kao Nacionalno pozorište izađemo. Da 2018/19. dočekamo u vremenu kreativne industrije i tehnološke revolucije potpuno spremni. Sve ostalo u ovoj birokratiji sitnih interesa je pase. To gospođa Brnabić i gospodin Vukosavljević jasno vide.

To su moja očekivanja.

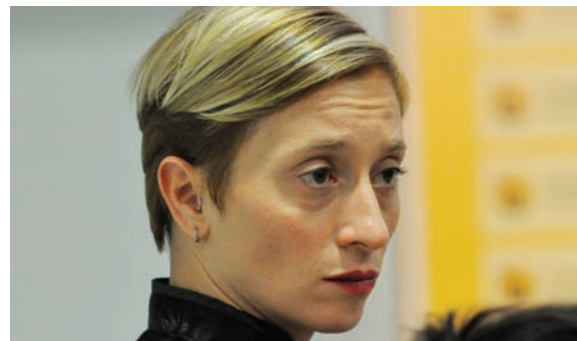

Foto: FoNet

Vanja Ejodus, glumica

Maestralno pogrešan potez jednog maestra

Kada bi me neko pitao šta se događa u Narodnom pozorištu, rekla bih da se događa ono što je odavno trebalo da se dogodi, ali se zbog kolektivne višegodišnje otupelosti nije dogodilo. Događa se bunt protiv neuslova, laganja, ponižavanja, prljavštine, kao i vapaj da se ono što jedino valja a to je, o paradoksa, umetnost, ne menja i ne dira. Događa se oživljena vera da možemo, smemo i umemo. Paradoks pominjem jer je neobično da u svim tim neuslovima umetnost opstaje i dešava se. A desila se uz pomoć našeg direktora drame Željka Hubača, koji je nivo našeg repertoara podigao do estetskih i umetničkih ravni visokog kvaliteta. Uvek može više i bolje. A bilo je i tu povremenih omaški. Bilo je i sjajnih trenutaka, ranije. Ipak, nikada ovako kontinuirano, čvrsto i hrabro. Željko je dovodio najbolje reditelje iz Srbije i regiona, koji su relativno klasičan repertoar čitali na nov, savremen i hrabar način. I sve to sa izgrenom scenografijom, pacovima po čoškovima, bez sapuna, sa malim platama, nezadovoljnim šminkerima, garderoberima, rekviziterima. A ipak, svi oni izgaraju za te predstave. Često mi se dešavalo da, kada završimo predstavu, aplauz bude katarzičan, a ja se osetim nekako čudno poniženom. Budem zgrožena što, kad upitam zašto nešto nije funkcionisalo, dobijem odgovor da nije prošlo na tenderu. Dođe mi da odem i kupim sebi marker kojim pišem u predstavi, čarape, vreću za pesak, karmin, materijal za haljinu... Prođe me jeza kad se setim olupane i ulupane scenografije ili toaletu u kome nisam oprala ruke posle predstave jer nisam imala čime. Plače mi se kad čujem da su kolege na gostovanju smeštene u hotel sa buvama. Da smo na prestižni festival MESS u Sarajevo poslati sa pogrešnim plakatom za drugu predstavu i izvodom iz kritike predstave istog imena koja se igrala početkom 20. veka. Da nam je vizuelni identitet pozorišta

Posebno izdanje lista Danas

Priredila Aleksandra Čuk; Korektura Ana Rončević; Obrada fotografija Stanislav Milojković; Prelom Zoran Spahić.